

ความเป็นมาของ ชกส.

การก่อตั้ง

ทุนเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งนำไปสู่การได้มาซึ่งทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตอย่างอื่น การที่เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีฐานะยากจน หรือมีรายได้ไม่คอยจะเพียงพอจากรายจ่าย ทำให้ไม่สามารถสะสมทุนขึ้นมาได้ด้วยตัวเอง เมื่อขาดแคลนเงิน ทุนหรือมีเงินทุนไม่เพียงพอสำหรับการผลิต ก็ต้องอาศัยการกู้ยืมเงินจากเอกชนหรือตลาดการเงินนอกระบบ (Unorganized Market) ซึ่งต้องเสียอัตราดอกเบี้ยในอัตราที่สูงมาก และบางครั้งต้องขายผลิตผลให้แก่ผู้ให้กู้เงินโดยที่ผู้ซื้อเป็นผู้กำหนดราคาตามใจชอบ เกษตรกรจึงตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบเป็นอย่างมาก ขณะเดียวกันก็มีหนี้สินพอกพูนเพิ่มขึ้นตลอดมา ปัญหาดังกล่าวนี้เป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาหรือยกระดับการผลิตการ เกษตรให้สูงขึ้น

สถาบันเงินทุนทางการ เกษตรจะมีส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาเหล่านี้ เพราะเป็นสถาบันที่ให้สินเชื่อแก่เกษตรกร เพื่อนำไปลงทุนใช้จ่ายก่อน เมื่อเกิดรายได้ขึ้นมาแล้วจึงนำมาส่งใช้คืนในภายหลัง โดยมีหลักเบื้องต้นที่จะต้องพิจารณาว่าจะจ่ายเงินกู้ให้แก่เกษตรกรรายใดเป็นจำนวนเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับผลประโยชน์หรือรายได้ที่เกษตรกรจะได้รับจากการใช้เงินทุน ซึ่งจะต้องได้มากกว่าการลงทุน และการเสี่ยงในการลงทุนจะต้องอยู่ในระดับที่พอจะยอมรับได้ เมื่อเกษตรกรมีรายได้แล้วจะต้องนำมาใช้คืน เพื่อสถาบันการเงินจะได้มีทุนเพื่อนำไปใช้ให้กู้ยืมต่อไป สถาบันการเงินทางการ เกษตรจะมีส่วนเสริมสร้างให้เกิดผลผลิตทางการ เกษตร อันเป็นเศรษฐกิจหลักของประเทศได้เป็นอย่างดี

รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้ตระหนักถึงปัญหาเศรษฐกิจและพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ในหลายลักษณะด้วยกัน ในเรื่องของแหล่งเงินทุนการ เกษตรก็เช่นกัน ซึ่งความคิดจัดตั้งธนาคาร เกษตรนั้นได้มีมาตั้งแต่ปลายสมัยรัชกาลที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลดเปลื้องหนี้สินของชาวนา และเพื่อประคองฐานะของชาวนาไม่ให้ทรุดโทรมลงเมื่อประสบภัยธรรมชาติ แต่มีปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นด้วยหลักประกันเงินกู้ ความคิดที่จะตั้งธนาคาร เกษตรโดยมุ่งหมายให้ชาวนาได้กู้ยืมเงินใน

ครั้งนั้นจึงต้องเลิกดื่มไป

ต่อมาในปี พ.ศ. 2490 ได้มีการจัดตั้งธนาคารเพื่อการสหกรณ์ขึ้น แต่การดำเนินงานของธนาคารไม่สามารถให้บริการทางการเงินได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคบางประการ กล่าวคือ ^{1/}

1. ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ให้กู้เงินแก่สมาชิกสหกรณ์เท่านั้น แต่ยังมีเกษตรกรที่มีใช้สมาชิกสหกรณ์อีกเป็นจำนวนมากที่ต้องการเงินกู้ ซึ่งธนาคารเพื่อการสหกรณ์ไม่มีอำนาจหรือหน้าที่จะให้กู้ได้
2. ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ให้กู้เงินส่วนใหญ่เพื่อระยะยาวและปานกลางแต่เกษตรกรมีความต้องการเงินกู้เพื่อผลิตผลในระยะสั้นเป็นอันมาก
3. ธนาคารเพื่อการสหกรณ์มิได้ทำหน้าที่ในการพิจารณาค่าของกู้เงิน งานส่วนใหญ่ของธนาคารคือ เก็บรักษาเงิน ให้ความสะดวกในการเบิกจ่ายและเก็บรักษาสมุดบัญชีอันเป็นงานประจำเท่านั้น ธนาคารมิได้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้กู้อย่างแท้จริง
4. ธนาคารเพื่อการสหกรณ์มิได้ทำหน้าที่ Supervised Credit และยังไม่มีส่วนงานทำหน้าที่นี้

เพื่อให้การดำเนินงานของธนาคารเพื่อการสหกรณ์เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ และช่วยเกษตรกรได้มากยิ่งขึ้น กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ร่วมกันปรึกษานหาวิธี และมีความเห็นพ้องต้องกันว่า ควรหาทางแก้ปัญหาเรื่องเงินกู้ของเกษตรกร เพราะว่ามันนอกจากจะเป็นการช่วยกลุ่มชนสำคัญของประเทศแล้ว ยังจะมีผลช่วยยกระดับการครองชีพของประชาชนชาวไทยโดยทั่วไปด้วย และต่อมาในปี พ.ศ. 2502 กระทรวงการคลังได้ขอให้ธนาคารโลกช่วยทำการศึกษาปัญหาเรื่องสินเชื่อการเกษตรของประเทศไทย ร่วมกับคณะผู้แทนไทยที่รัฐบาลแต่งตั้งขึ้น ผลจากการศึกษาได้มีการเสนอรายงานเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2503 ว่าประเทศไทยสมควร

^{1/} กลุ่มพัฒนาสินเชื่อการเกษตร สำนักผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย "สินเชื่อการเกษตรในประเทศไทย" ตุลาคม 2523, หน้า 54 - 55

จัดตั้งสถาบันสินเชื่อการเกษตรขึ้นไปในรูปธนาคารตามหลักเกณฑ์บางประการ จากนั้นก็ได้มีการ
แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอของธนาคารโลก และในที่สุดก็ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรต่อคณะกรรมการเมื่อต้นเดือนเมษายน พ.ศ.2509
จนกระทั่งได้ตราพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ.2509 ขึ้น
และมีการแก้ไขเพิ่มเติมต่อมาอีกหลายครั้ง เหตุผลของการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้มีสาระ
สำคัญดังนี้ คือ ^{1/}

"ในการส่งเสริมพัฒนาการเกษตรของประเทศจำเป็นต้องจัดให้ความช่วยเหลือทาง
การเงินอันเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง เพื่อเกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตและรายได้การเกษตร
การให้ความช่วยเหลือเช่นนั้นควรจัดขยายออกไปอย่างกว้างขวางทั้งในด้านการเกษตรโดยตรง
และด้านกลุ่มเกษตรกรกับสหกรณ์การเกษตร การดำเนินงานให้ความช่วยเหลือทางการเงินใน
ด้านต่าง ๆ เหล่านี้ ควรอยู่ภายใต้การควบคุมเป็นระบบเดียวกัน เพื่อให้ได้ผลมั่นคงและสะดวก
ในการจัดหาเงินทุนเพิ่มเติม"

หลังจากได้ออกประกาศพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
พ.ศ. 2509 เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ.2509 แล้ว ก็ได้จัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตร โดยรับโอนสินทรัพย์และหนี้สินของธนาคารเพื่อการสหกรณ์มาดำเนินงานต่อไป
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจึงได้ถือกำเนิดขึ้นและเริ่มดำเนินงานตั้งแต่วันที่ 1
พฤศจิกายน พ.ศ.2509 เป็นต้นมา และยังคงดำเนินงานมาได้อย่างดีจนกระทั่งถึงทุกวันนี้

วัตถุประสงค์

ตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ.2509 แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2519 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2525 ได้กำหนดวัตถุประสงค์
ประสงค์ของธนาคารตามมาตรา 9 ไว้ดังนี้คือ

"ธนาคารมีวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อส่งเสริมอาชีพหรือการ
ดำเนินงานของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร"

^{1/} พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 ฉบับที่ 2 พ.ศ.
2519 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2525, หน้า 14

จากประวัติความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของ ชกส. ทว่าจะกล่าวสรุปได้ว่า ชกส. เป็นธนาคารเฉพาะกิจของรัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการกรรมเป็นสำคัญ ลักษณะการดำเนินงานจึงมีไม่มุ่งหวังกำไร เช่นเดียวกับสถาบันการเงินอื่น ๆ

ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มาตรา 10 ได้กำหนดขอบเขตหรืออำนาจให้ธนาคารกระทำได้ดังต่อไปนี้คือ

1. ให้กู้เงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร
2. ให้ค้ำประกันเงินกู้ที่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตรกู้จากสถาบันการเงินอื่น ทั้งนี้ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของธนาคาร
3. จัดหาเงินทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานของธนาคาร
4. จัดให้ค้ำมา ถือกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สิน ครองครอง เช่าหรือให้เช่า เช่าซื้อหรือให้เช่าซื้อ โอนหรือรับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ จำนองหรือรับจำนอง จำนำหรือรับจำนำ ขาย หรือจำหน่ายด้วยวิธีอื่นใด ซึ่งสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์
5. รับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันมีกำหนด
6. ให้กู้เงินแก่ผู้ฝากเงินภายในวงเงินที่ฝากไว้กับธนาคารโดยใช้เงินฝากเป็นประกัน รวมทั้งการออกหนังสือค้ำประกันผู้ฝากเงินในวงเงินค้ำประกันซึ่งไม่เกินจำนวนเงินฝาก
7. ออก ซื้อ หรือขายตั๋วเงินหรือตราสาร เปลี่ยนมืออื่นใด รวมทั้ง เก็บเงินตราตั๋วเงินหรือตราสาร เปลี่ยนมือดังกล่าว
8. มีบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารอื่นเท่าที่จำเป็นแก่การดำเนินธุรกิจของธนาคาร
9. ซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาล เช่น พันธบัตรหรือตั๋วเงินคลังตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร
10. เรียกเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการให้กู้เงิน หรือการค้ำประกันเงินกู้และค่าบริการอื่น ๆ
11. เป็นตัวแทนของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อเรียกเก็บค่าที่ดิน ค่าชดเชยการลงทุน ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม หรือเงินประเภทอื่น ตามที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้มอบ

หมายให้ธนาคาร เรียกเก็บจากบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้

12. จัดให้มีการสงเคราะห์ตามสมควรแก่ผู้จัดการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นผู้จัดการ พนักงานหรือลูกจ้างของธนาคารและครอบครัวของบุคคลดังกล่าว

13. กระทำกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร

ลักษณะการดำเนินงาน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นสถาบันการเงินในรูปของธนาคาร การประกอบการจึงมีลักษณะคล้าย ๆ กับธนาคารอื่น คือ ทำหน้าที่รับฝากเงินและปล่อยเงินให้กู้ยืมเป็นหลัก แต่เนื่องจาก ธกส. เป็นธนาคารเฉพาะกิจของรัฐที่ตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเงินทุน สำหรับภาคการผลิตเกษตรกรรมโดยเฉพาะ คำนึงบทบาทของ ธกส. จึงเน้นการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของ ธกส. พอดีจะแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. การรับฝากเงิน ตาม พรบ. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ.2509 มาตรา 9 กำหนดให้รับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อหลวงตาม หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันมีกำหนด เว้นแต่ประเภทใช้เช็คในการถอน ซึ่งหมายถึงสามารถรับฝากเงินได้เพียง 2 ประเภท คือ เงินฝากออมทรัพย์กับเงินฝากประจำ ส่วนเงินฝากบัญชีกระแสรายวันที่ใช้เช็คในการถอน ไม่สามารถให้บริการได้ แต่ต่อมา พรบ. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2525 ได้แก้ไขเพิ่มเติมให้ ธกส. สามารถเปิดบริการรับฝากเงินบัญชีกระแสรายวันที่ถึงกระนั้นก็ตาม การให้บริการรับฝากเงินของ ธกส. ยังคงมีอยู่เพียง 2 ประเภทตามเดิม คือ

ก. เงินฝากประจำ เป็นเงินฝากที่มีอายุการฝากและถอนคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้ เช่น 3 เดือน 6 เดือน 1 ปี หรือเกินกว่า 1 ปีขึ้นไป โดยธนาคารจะคิดอัตราดอกเบี้ยให้ตามระยะเวลาที่ฝากไว้แตกต่างกันไป ตามหลักการแล้วลูกค้าจะถอนได้เมื่อครบกำหนดเวลา แต่ในทางปฏิบัติสามารถถอนได้ก่อนกำหนดเมื่อมีความจำเป็น และได้ดอกเบี้ยตามอัตราของระยะเวลาที่ฝากไว้จริง ๆ เท่านั้น ต่อมาตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2524 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ธนาคารต่าง ๆ สามารถหักส่วนลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ (Penalty rate) ลงร้อยละ 2 สำหรับผู้ฝากเงินแล้วถอนก่อนกำหนดระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ เช่น ฝากประจำ 1 ปี

อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 13 ถ้าก่อนกำหนดจะได้รับอัตราดอกเบี้ยเพียงร้อยละ 11 แต่การหัก ส่วนลดดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไปตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย ฉบับลงวันที่ 5 มีนาคม 2527 เงินฝากประจำนี้รับฝากจากประชาชนทั่วไป ตลอดจนจากส่วนราชการต่าง ๆ ด้วย

นอกจากเงินฝากประจำตามลักษณะดังกล่าวแล้ว ต่อมา ชกส. ได้กำหนดให้ลูกค้าที่กู้เงินต้องฝากเงินตามส่วนเงินกู้ที่ผู้กู้จะต้องฝากไว้ตามส่วนวงเงินกู้ กล่าวคือเป็นเงินที่เกษตรกรผู้ กู้ฝากไว้ในอัตราร้อยละ 5 ของเงินกู้ทุกคราวที่กู้เงินหลังจากครั้งแรก มีระยะเวลาฝาก 36 เดือน ได้อัตราดอกเบี้ยเท่ากับอัตราดอกเบี้ยประจำทั่วไป แต่ผู้ฝากอาจถอนก่อนกำหนดได้เช่นกัน คือ เมื่อออกจากการเป็นลูกค้า หรือกรณีที่ได้รับสิทธิประโยชน์แรงหรือกรณีที่ลูกค้ารวมถึงบุคคลในครอบครัว ญาติช่วย ตลอดจนการถอนเงิน เพื่อนำไปใช้จ่ายสำหรับการศึกษาของบุตร ต่อมาเงินฝาก ตามส่วนเงินกู้นี้ได้ยกเลิกไปเมื่อปี 2520 แต่ผู้ฝากบางรายยังคงฝากเงินประเภทนี้ไว้กับ ชกส. เนื่องจากเงินฝากเหล่านี้ยังไม่ครบกำหนด กระทั่งถึงสิ้นปีบัญชี 2522 เงินฝากดังกล่าวจึงถูกถอน ไปจนหมด

นอกจากนี้ยังมีเงินฝากประจำอีกลักษณะหนึ่ง คือ เงินฝากที่ ชกส. รับจากธนาคาร พาณิชย์ ทั้งนี้นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 เป็นต้นมา ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายการ ปลดปล่อยสินเชื่อการ เกษตรของระบบธนาคารพาณิชย์ในแต่ละปีเป็นอัตราส่วนของยอดเงินฝากปีที่ผ่านมา กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2519 กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อการ เกษตรร้อยละ 7 ของ ยอดเงินฝาก ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2518 และในปีต่อ ๆ มา ก็ให้ดำเนินการในลักษณะเดียวกัน ในปี พ.ศ. 2520 และ 2521 ได้เพิ่มอัตราส่วนเป็นร้อยละ 9 ของยอดเงินฝากปี พ.ศ. 2519 และ 2520 ตามลำดับ จากนั้นได้เพิ่มเป็นร้อยละ 11 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 เป้าหมายดังกล่าวนี้ หากธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถดำเนินการได้ครบตามกำหนด ก็ให้นำเงินส่วนที่ดำเนินการไม่ได้ หรือได้ไม่ครบตามเป้าหมายมาฝากไว้กับ ชกส. เพื่อให้ ชกส. นำเงินนี้ไปใช้ให้กู้ยืมแก่เกษตรกร และสถาบันเกษตรกรอีกทอดหนึ่ง หลังจากธนาคารแห่งประเทศไทยมีมาตรการเรื่องนี้ออกมา ธนาคารพาณิชย์บางธนาคารที่ไม่สามารถปล่อยยืมกู้ยืมด้านการ เกษตรได้ตามเป้าหมาย จึงให้นำเงิน ส่วนที่ต่ำกว่าเป้าหมายมาฝากไว้กับ ชกส. เป็นผลให้ ชกส. มียอดเงินฝากจากธนาคารพาณิชย์ สะสมเพิ่มขึ้นทุกปี

ข. เงินฝากออมทรัพย์ เป็นเงินฝากที่มีกำหนดระยะเวลาการฝากไว้แน่นอน

จะฝากจะถอนเมื่อใดก็ได้ ปกติแล้วอัตราดอกเบี้ยจะต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำประมาณ ร้อยละ 3-4 แต่ดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ไม่ต้องเสียภาษีดอกเบี้ยเงินฝาก ขณะที่ดอกเบี้ยเงินฝากประจำต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 12.5 ต่อปี

2. การให้กู้ยืมเงิน การประกอบการธนาคารนั้น เงินให้กู้ยืมนี้มีความสำคัญอย่างมากเพราะเป็นส่วนที่จะทำรายได้ให้ธนาคาร ซึ่งธนาคารจะต้องมีความระมัดระวังในการปล่อยเงินให้กู้ยืม ต้องมีการวิเคราะห์ถึงโครงการที่กู้ยืมเงินว่าสามารถจะดำเนินการได้ก็เพียงไร รวมถึงวิเคราะห์ดูว่ามีความสามารถในการประกอบการหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เงินที่ปล่อยให้กู้ยืมต้องสูญหายหรือสูญเสียน้อยที่สุด เพราะธนาคารต้องรับผิดชอบต่อเงินฝากของประชาชน ขณะเดียวกันก็ต้องมีผลตอบแทนจากเงินให้กู้ยืมในอัตราที่เหมาะสม การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ด้านการให้กู้ยืมมีทางเลือกค่อนข้างมาก และมีอิสระ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีจุดมุ่งหมายประกอบ การเพื่อทำกำไร แต่การดำเนินงานของ ชกส. นั้นมีขอบเขตจำกัด ก็จะต้องปล่อยเงินให้กู้ยืมแก่ เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเท่านั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การให้กู้ยืมเงินหรือการให้บริการ สินเชื่อการเกษตรแก่เกษตรกร ทั้งที่เป็นปัจเจกชน หรือเป็นกลุ่ม หรือเป็นสถาบันเกษตรกรถือได้ว่าเป็นภารกิจโดยตรงของ ชกส. ทั้งนี้จะต้องปฏิบัติงานภายใต้ข้อบังคับของธนาคาร ซึ่งตลอด เวลาที่ผ่านมา ชกส. ได้ดำเนินการให้กู้ยืมเงินดังนี้

ก. การให้กู้ยืมแก่เกษตรกร ชกส. ให้เงินกู้ยืมแก่เกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิก สถาบันเกษตรกรในหลายลักษณะด้วยกัน กล่าวคือ

1) เงินให้กู้ยืมระยะสั้น เป็นเงินให้กู้ยืมเพื่อให้เกษตรกรนำไปใช้เป็นตัวเงินใช้จ่ายในการดำเนินงานเกษตรสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ เช่น ค่าปุ๋ย ค่าจ้างแรงงาน ค่ายา ค่าน้ำมัน ค่าเมล็ดพันธุ์พืช ค่าเช่า และค่าบริการ ตลอดจนค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตามความจำเป็น เงินให้กู้ยืมประเภทนี้กำหนดให้เกษตรกรผู้กู้ชำระคืนภายในเวลาไม่เกิน 12 เดือน และในกรณีพิเศษไม่เกิน 18 เดือน โดยทั่วไปเกษตรกรจะเริ่มกู้ประเภทนี้ตั้งแต่เดือนเมษายน ซึ่งเป็นระยะที่เกษตรกรเตรียมการเพาะปลูกในฤดูใหม่เป็นต้นไป และเมื่อเกษตรกรนำเงินกู้ไปใช้ในการผลิตจนกระทั่งขายผลผลิตได้แล้วก็จะนำเงินมาชำระคืนให้แก่ธนาคารภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

การให้บริการเงินกู้ระยะสั้นเป็นงานส่วนสำคัญของ ชกส. ดังนั้นในการกำหนดนโยบายของ ชกส. จึงได้เปลี่ยนแปลงใหม่ให้สอดคล้องกับการจ่ายและรับเงินกู้ประเภท

นี้ด้วย กล่าวคือ ตั้งแต่ปี 2520 เป็นต้นมา ปีบัญชีของ ชกส. เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน และสิ้นสุดในวันที่ 31 มีนาคมของปีถัดไป ซึ่งเคมียึดถือปีบัญชีตามหลักสากลนิยมคือ เริ่มตั้งแต่ 1 มกราคม และสิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคมของปีเดียวกัน

การกู้เงินในระยะสั้นนี้ เกษตรกรไม่จำเป็นต้องนำที่ดินหรือหลักทรัพย์ใดมาจำนองเป็นหลักประกันเงินกู้แก่ธนาคารเสมอไป เกษตรกรสามารถกู้เงินประเภทนี้ได้โดยให้บุคคลเป็นผู้ค้ำประกัน หรือรับผิดชอบร่วมกันอย่างลูกหนี้ร่วม โดยเกษตรกรรวมกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ แล้วให้สมาชิกในกลุ่มรับผิดชอบร่วมกันอย่างลูกหนี้ร่วมหรือให้บุคคล 2 คนค้ำประกันก็ได้ การที่ธนาคารดำเนินการเช่นนี้ก็เพื่อให้เกษตรกรผู้ไม่มีหลักทรัพย์หรือที่ดิน แต่เป็นผู้มีความตั้งใจประกอบอาชีพและเป็นที่เชื่อถือของสมาชิกในกลุ่มคนอื่น ๆ ได้มีโอกาสใช้บริการของธนาคาร เงินให้กู้ยืมระยะสั้นนี้แบ่งเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ 3 ประเภทคือ

ก) เงินให้กู้ยืมระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก เป็นเงินให้กู้ยืมแก่เกษตรกรเพื่อการผลิตทางเกษตร ซึ่งเป็นผลิตผลหลัก อันได้แก่ ผลิตผลการเกษตรประเภทที่เกษตรกรในละแวกนั้นหรือกลุ่มนั้นทำการผลิตเป็นส่วนใหญ่ โดยเริ่มทำการผลิตและเก็บเกี่ยวในเวลาพร้อมหรือใกล้เคียงกันทั้งกลุ่ม เช่น ถ้าทำนาข้าวเป็นผลิตผลหลักเกษตรกรในกลุ่มเดียวกันจะเริ่มทำและเก็บเกี่ยวพร้อมหรือใกล้เคียงกัน

ข) เงินให้กู้ยืมระยะสั้นเพื่อการอื่น เป็นเงินให้กู้ยืมเพื่อใช้ในการผลิตทางการเกษตรอย่างอื่น ที่มีอาชีพหลักของเกษตรกรในกลุ่มเดียวกัน เช่น ถ้าอาชีพหลักของเกษตรกรกลุ่มหนึ่งคือ ทำนา แต่เกษตรกรภายในกลุ่มอาจจะทำการเกษตรอย่างอื่นนอกเหนือจากการทำนาด้วย เช่น เลี้ยงหมู ปลูกถั่ว เลี้ยงไก่ ฯลฯ ซึ่งสมาชิกภายในกลุ่มอาจทำไม่ครบทุกรายและช่วงระยะเวลาการผลิตแตกต่างกัน

ค) เงินให้กู้ยืมเพื่อรอการขายผลิตผล เป็นเงินให้กู้ยืมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรภายหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว เนื่องจากเกษตรกรยังไม่สามารถขายผลิตผลได้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะตลาดไม่เอื้ออำนวย เช่น ราคาผลิตผลตกต่ำหรือไม่มีผู้ซื้อ ดังนั้นเงินให้กู้ยืมเพื่อรอการขายผลิตผลจะช่วยให้เกษตรกรสามารถชะลอการขายผลิตผลออกไปและขายเมื่อราคาสูงขึ้น โดยเกษตรกรจะนำเงินกู้ออกไปใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น เช่น ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและชำระหนี้สินเพื่อการผลิตที่มีอยู่เดิม เงินกู้ประเภทนี้เกษตรกรใช้ผลิตผลการเกษตรจำนำเป็นประกันการชำระคืน

2) เงินให้กู้ยืมระยะปานกลาง เป็นเงินให้กู้ยืมเพื่อการลงทุนในทรัพย์สิน การเกษตร ซึ่งโดยปกติใช้ไถ่ถอนเกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ เช่น การลงทุนในการบุกเบิก ปรับปรุง หรือซื้อที่ดินการเกษตร ซื้อสัตว์ใช้งาน ซื้อเครื่องจักรกลการเกษตร รวมทั้งชำระหนี้สินเดิม เกี่ยวกับการเกษตร เงินให้กู้ยืมประเภทนี้มีอายุชำระคืนภายใน 3 ปี เว้นแต่กรณีพิเศษอาจผ่อนผัน ให้ชำระคืนภายใน 5 ปีได้

เงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการอื่น และเงินกู้ระยะปานกลาง นอกจากจะเป็นเงินกู้ส่วนใหญ่ของ ชกส. แล้ว ในด้านการดำเนินการให้กู้ยืมทั้ง 3 ประเภทนี้ ยังมีความเกี่ยวพันในด้านการค้ำประกันกันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรประสงค์จะ กู้เงินภายในวงเงินไม่เกิน 60,000 บาท เกษตรกรไม่จำเป็นต้องหาหลักทรัพย์ใด ๆ มาจำนอง เป็นประกันเงินกู้ไว้กับธนาคาร เพียงแต่ใช้บุคคลค้ำประกันก็กู้ได้ ดังนั้นในการดำเนินการให้กู้ยืม เงินของ ชกส. โดยทั่วไป จึงต้องขอให้เกษตรกรในละแวกเดียวกันจำนวนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปรวม กลุ่มกันเพื่อขอเงิน

เกษตรกรรายใดที่ต้องการเงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลักจำนวนไม่เกิน 30,000 บาท ก็อาจกู้ได้โดยให้เกษตรกรในกลุ่มกู้เงินประเภทนี้ทุกรายค้ำประกันการชำระหนี้ เงินกู้ของ ชกส. ร่วมกัน ถ้าเกษตรกรรายนั้นยังต้องการเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการอื่น และหรือระยะ ปานกลางอยู่อีก ก็อาจกู้ได้อีกภายในวงเงินไม่เกิน 30,000 บาท โดยใช้เกษตรกรภายในกลุ่ม เกี่ยวกันอย่างน้อย 2 คน เป็นผู้ค้ำประกันการชำระหนี้เงินกู้ หากเกษตรกรรายใดกู้เงินระยะสั้น และระยะปานกลางเต็มวงเงิน 60,000 บาท แล้วยังไม่เพียงพอสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน หรือลงทุนในการผลิตก็อาจกู้ได้อีกโดยจำนองอสังหาริมทรัพย์เป็นประกันเงินกู้ในส่วนที่เกินจาก 60,000 บาท แต่ไม่เกิน 100,000 บาท

สำหรับวงเงิน 60,000 บาท ในปัจจุบันนี้พบว่าเพียงพอสำหรับเป็นค่าใช้จ่าย ประจำปีของเกษตรกรโดยทั่วไปแต่ละราย เว้นแต่เกษตรกรที่ประกอบกิจการเกษตรขนาดใหญ่ ซึ่ง ต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมากเกินกว่า 60,000 บาท จำเป็นต้องจำนองอสังหาริมทรัพย์เป็น ประกันการชำระหนี้คืนต่อ ชกส.

การกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรที่อยู่ใกล้ชิดกัน ได้มีการควบคุมดูแลการทำมาหากินและสอดส่องความประพฤติของกันและกัน เพราะถ้าหากเกษตรกร

กรรายไกรายหนึ่งในกลุ่มไม่ตั้งใจประกอบอาชีพอย่างแท้จริง ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้แก่ ชกส. ได้ เกษตรกรรายอื่นภายในกลุ่มจะต้องร่วมกันใช้หนี้ของเกษตรกรรายนั้นให้เกินราคา

3) เงินให้กู้ยืมระยะยาว เป็นเงินให้กู้ยืมแก่เกษตรกรเพื่อนำไปใช้ในการลงทุนทางการเกษตรที่จะรับผลทดแทนกลับคืนในระยะยาว เงินให้กู้ยืมประเภทนี้แบ่งออกได้เป็น 2 กรณีคือ

ก) เงินให้กู้ยืมระยะยาวเพื่อชำระหนี้สินเดิม เป็นเงินให้กู้ยืมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรนำไปชำระหนี้สินเดิม และเพื่อไถ่ถอน หรือรับโอนที่ดินการเกษตรซึ่งเดิมเป็นของตนเอง หรือของบิดา มารดา แต่ได้จำนองหรือขายฝากไว้กับเจ้าหนี้เอกชน การกู้เงินประเภทนี้ของเกษตรกรจะต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการสอบสวนเรื่องที่ดินทำกิน และหนี้สินอื่น ๆ ประกอบกันด้วย เกษตรกรจะกู้เงินประเภทนี้ได้ไม่เกินรายละ 300,000 บาท โดยมีอสังหาริมทรัพย์จำนองเป็นประกันต่อธนาคาร ส่วนระยะเวลาการชำระคืนเงินต้นต้องชำระให้เสร็จสิ้นภายใน 10 ปี เว้นแต่กรณีพิเศษอาจขยายระยะเวลาเพิ่มได้อีก 2 ปี รวมเป็น 12 ปี สำหรับการชำระคืนเงินกู้ธนาคารกำหนดให้ชำระคืนเป็นงวด ๆ โดยคำนึงถึงรายได้ของผู้ประกอบการพิจารณา

ข) เงินให้กู้ยืมระยะยาวเพื่อการเกษตร เงินให้กู้ยืมประเภทนี้ ชกส. เพิ่งเปิดบริการเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2518 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรนำไปใช้เงินทุนในการซื้อหรือปรับปรุงทรัพยากรทางการเกษตรและการผลิตการเกษตร ซึ่งใช้เวลานานจึงจะได้ผลคุ้มกับการลงทุน เช่น การซื้อหรือปรับปรุงที่ดินการเกษตร การทำสวนผลไม้ การเพาะเลี้ยงกุ้ง การซื้อหรือปรับปรุงเครื่องจักรกล ตลอดจนปัจจัยการประกอบการเกษตรอื่น ๆ เงินให้กู้ยืมลักษณะนี้มีการกำหนดให้ชำระคืนเป็นรายงวดภายใน 15 ปี หรือกรณีพิเศษไม่เกิน 20 ปี วงเงินให้กู้ยืมขั้นสูงสุดตามปกติไม่เกินรายละ 2 ล้านบาท เงินใช้ในการกู้ยืมออกจากเกษตรกรผู้กู้จะต้องมีอสังหาริมทรัพย์มาจำนองเป็นประกันเงินกู้ไว้กับธนาคารแล้ว เกษตรกรผู้กู้ยังต้องมีทุนของตัวเองสมทบในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของการลงทุนระยะยาวของโครงการที่จะใช้เงินกู้จากธนาคารอีกด้วย เกษตรกรที่ประสงค์กู้เงินกรณีนี้จะต้องจัดทำโครงการลงทุนระยะยาว แสดงรายละเอียดในการประกอบการผลิต การลงทุนและการใช้เงินกู้ตามโครงการพร้อมทั้งรายได้ต่อธนาคารเพื่ออนุมัติการให้กู้ยืม

ข. การให้กู้ยืมแก่สหกรณ์การเกษตร เนื่องจากสหกรณ์การเกษตรเป็นสถาบันที่เกษตรกรรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเพื่อทำธุรกิจด้านการเกษตรเพื่อรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกร ชกส. จึงได้สนับสนุนสหกรณ์การเกษตรตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการให้บริการเงินกู้ เพื่อส่งเสริมให้สหกรณ์การเกษตรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการทำธุรกิจด้านต่าง ๆ และ ชกส. ได้ให้เงินกู้ยืมประเภทต่าง ๆ แก่สหกรณ์การเกษตรดังนี้

1) เงินให้กู้ยืมเพื่อใช้เป็นทุนสำหรับให้สมาชิกกู้ยืม ถึงแม้ว่าหลักสหกรณ์ โดยทั่วไปคือการรวมคน เพื่อให้ช่วยเหลือตัวเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกผู้มีกำลังมาก ควรจะต้องซื้อหุ้นสหกรณ์มากหรือนำเงินมาฝากไว้กับสหกรณ์ โดยสหกรณ์จ่ายเงินปันผลและดอกเบี้ยให้ในอัตราที่เป็นธรรมเพื่อสหกรณ์มีทุนสำหรับนำไปใช้ให้กู้แก่สมาชิกอื่นได้ แต่หน้าที่ของสหกรณ์การเกษตรไม่สามารถระดมทุนตามวิธีสหกรณ์ได้เพียงพอที่จะใช้ให้กู้ยืมแก่สมาชิกที่ต้องการเงินทุน จึงเป็นหน้าที่ของ ชกส. ที่จะต้องจัดสรรเงินส่วนหนึ่งสำหรับให้สหกรณ์การเกษตรกู้ไปใช้เป็นทุนให้กู้แก่สมาชิกเป็นเงินกู้ระยะสั้นและระยะปานกลาง โดยสมาชิกผู้กู้จะจ่ายดอกเบี้ยให้กับสหกรณ์การเกษตรในอัตราเดียวกันกับที่เกษตรกรลูกค้า ชกส. จ่ายให้แก่ ชกส. โดยตรง ซึ่งเมื่อหักดอกเบี้ยที่สหกรณ์จ่ายให้แก่ ชกส. แล้ว สหกรณ์จะมีส่วนเหลือประมาณร้อยละ 3 ต่อปี สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสหกรณ์หรือถ้ายังมีเหลือเป็นผลกำไร สหกรณ์ก็นำไปเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกผู้กู้ตามวิธีการสหกรณ์

การกู้เงินประเภทนี้จาก ชกส. สหกรณ์การเกษตรจะต้องทำสัญญาเงิน เครดิตเงินฝากกำหนดระยะเวลาคราวละ 5 ปี โดยมีกรกำหนดวงเงินกู้เป็นรายปี ภายใต้สัญญา เครดิตเงินฝาก สหกรณ์การเกษตรจะกู้เงินประเภทนี้จาก ชกส. ได้มากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิก ลักษณะการประกอบอาชีพทางการเกษตรของสมาชิก ฐานะการเงิน การปฏิบัติตาม สัญญาเงินกู้รายก่อน ๆ และระดับขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจของสหกรณ์เป็นประจำ สำคัญ วงเงินที่ ชกส. จะให้แก่สหกรณ์การเกษตรจะไม่เกิน 12 เท่าของเงินทุนที่สหกรณ์การเกษตรมีอยู่

2) เงินให้กู้ยืมเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์การเกษตรมาจำหน่ายให้สมาชิก ในการซื้อหาปัจจัยต่าง ๆ มาใช้ในการผลิต เช่น ปุ๋ย ยา เครื่อง ทุนแรง ฯลฯ เป็นประจำปี สหกรณ์การเกษตรจะช่วยเป็นผู้จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรต่าง ๆ

มาจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาที่เป็นธรรม ซึ่งบางครั้งสหกรณ์การเกษตรได้เครดิตจากผู้ผลิต หรือผู้ขายส่ง โดยผู้ผลิตหรือผู้ขายส่งยอมให้สหกรณ์การเกษตรรับสินค้ามาจำหน่ายก่อนแล้วจึงจะ เก็บเงินในภายหลัง แต่เครดิตที่สหกรณ์ได้รับจากผู้ผลิตหรือผู้ขายส่งสินค้ายังไม่เพียงพอ ชกส. จึงให้การสนับสนุนให้เงินกู้ยืมเพื่อนำไปใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์การ เกษตรมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก โดยกำหนดให้สหกรณ์การเกษตรกู้ยืมชำระคืนเงินกู้ให้แก่ธนาคาร ภายใน 12 เดือน และสหกรณ์การเกษตรกู้ได้ไม่เกิน 6 เท่าของทุนที่สหกรณ์การเกษตรมีอยู่

3) เงินให้กู้ยืมเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินการขายผลผลิตการ เกษตร เป็นเงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่สหกรณ์การ เกษตร เพื่อดำเนินการขายผลผลิต เนื่องจาก เกษตรกร เป็นผู้ผลิต เมื่อผลิตได้แล้วก็นำผลผลิตไปจำหน่ายเพื่อให้เกิดรายได้สำหรับมาใช้จ่าย ในครัวเรือนและเพื่อการผลิตในปีต่อไป รายได้ของเกษตรกรจะมากหรือน้อย นอกจากจะขึ้นอยู่กับ ปริมาณที่ผลิตได้แล้วยังขึ้นอยู่กับราคาที่ได้รับด้วย วิธีการสหกรณ์สามารถที่จะช่วยให้เกษตรกร ขายผลผลิตได้ในราคาดี เพราะเมื่อเกษตรกรสมาชิกสามารถรวมกันเป็นกลุ่มก้อนก็ย่อมจะมีอำนาจต่อรองให้ได้ราคาดี และได้รับความเป็นธรรมในการขาย สำหรับผู้ซื้อก็ยินดีที่จะซื้อเพราะได้รับความ สะดวกจากการที่ผู้ขายได้รวบรวมผลผลิต เป็นกลุ่มก้อนไว้แล้ว แต่การดำเนินงานดังกล่าวนี้ ต้องมีเงินทุนหมุนเวียนจำนวนหนึ่ง และ ชกส. ได้สนองความต้องการด้านเงินทุนนี้ เงินให้กู้ยืม ประเภทนี้มีกำหนดชำระคืนภายใน 12 เดือน ในการพิจารณาการปล่อยกู้ ชกส. จะคำนึงถึงอุป- กรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ ที่สหกรณ์การเกษตรมีอยู่ กำลังการผลิตของสมาชิกตลอดจนขีดความสามารถ ในการดำเนินงานด้านนี้ของสหกรณ์การ เกษตรประกอบกันไปด้วย

4) เงินให้กู้ยืมเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ประจำ เป็นเงินที่ ชกส. ให้สห- กรณ์การ เกษตรกู้ยืมสำหรับการลงทุนในสินทรัพย์ประจำเพื่อการแปรรูปและขายผลผลิตการ เกษตร เช่น โรงเรือน อุปกรณ์ เครื่องจักรและอื่น ๆ เป็นเงินให้กู้ยืมระยะยาว กำหนดชำระคืนเป็น งวด ๆ ภายในระยะเวลาไม่เกิน 15 ปี เว้นแต่กรณีพิเศษอาจขยายเวลาเพิ่มให้อีก 5 ปี รวม เป็น 20 ปี เงินให้กู้ยืมประเภทนี้สหกรณ์การ เกษตรกู้ยืมจะต้องจ่ายดอกเบี้ยเป็นประจำ เป็นเงินกู้ ส่วนวงเงินให้กู้สูงสุดไม่เกิน 5 ล้านบาท สำหรับสหกรณ์การ เกษตรและไม่เกิน 10 ล้าน บาท สำหรับชุมนุมสหกรณ์การ เกษตร

ค. การให้กู้ยืมแก่กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรเป็นสถาบันเกษตรกรอีกแบบหนึ่ง

ซึ่งเกษตรกรในท้องถิ่นเดียวกันประกอบอาชีพการเกษตรประเภทเดียวกัน รวมตัวกันจัดตั้งขึ้นตามหลักการในทำนองเดียวกันกับสหกรณ์การเกษตร เว้นแต่ขอบเขตพื้นที่การดำเนินงานแตกต่างกัน กล่าวคือ โดยทั่วไปสหกรณ์การเกษตรกำหนดเขตอำเภอเป็นพื้นที่การดำเนินงาน ส่วนกลุ่มเกษตรกรกำหนดเขตตำบลเป็นพื้นที่การดำเนินงาน เกษตรกรรายใดรายหนึ่งขอเข้าเป็นสมาชิกสถาบันใดสถาบันหนึ่งในเวลาเดียวกันได้เพียงสถาบันเดียว เกษตรกรกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่มอาจร่วมกันขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นสหกรณ์การเกษตรได้ เมื่อเห็นว่าธุรกิจที่กลุ่มเกษตรกรประกอบอยู่นั้นมีปริมาณมาก และกลุ่มเกษตรกรมีขีดความสามารถที่จะบริหารธุรกิจนั้น ๆ ให้รัดกุมและมีประสิทธิภาพได้ ชกส. ได้ให้เงินกู้ยืมแก่กลุ่มเกษตรกรดังนี้ คือ

1) เงินให้กู้ยืมเพื่อใช้เป็นทุนให้แกสมาชิก เป็นเงินให้กู้ยืมที่มีอายุสัญญา กู้เงินเครดิตเงินสดมีกำหนดไม่เกิน 3 ปี กู้ได้ไม่เกิน 10 เท่าของทุนที่กลุ่มเกษตรกรมีอยู่ และไม่เกินวงเงินกู้ขั้นสูงที่ ชกส. กำหนด กลุ่มเกษตรกรสามารถเบิกรับเงินกู้จาก ชกส. ไปใช้ให้แกสมาชิกในรูปของเงินกู้อะยะสั้นและระยะปานกลาง โดยกลุ่มเกษตรกรจะต้องจัดให้สมาชิกของกลุ่มจำนวนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 จำนวนอสังหาริมทรัพย์ของตน ทอกลุ่มเกษตรกรในฐานะส่วนตัว เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ของสมาชิกทั้งหมด

2) เงินให้กู้ยืมเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์การเกษตรจำหน่ายให้แกสมาชิก ชกส. จะให้เงินกู้ยืมเงินประเภทนี้แก่กลุ่มเกษตรกรได้ไม่เกิน 4 เท่าของกองทุนที่กลุ่มเกษตรกรมีอยู่ เพื่อนำไปจัดหาวัสดุและอุปกรณ์การผลิตต่างๆ เพื่อนำมาจำหน่ายให้แกสมาชิกอีกทอดหนึ่ง ทั้งนี้จะต้องชำระเงินกู้คืนภายในระยะเวลา 12 เดือน

3) เงินให้กู้ยืมเพื่อลงทุนในสินทรัพย์ประจำ เป็นเงินให้กู้ยืมเพื่อลงทุนในสินทรัพย์ประจำสำหรับการขยายและแปรรูปผลผลิตการเกษตร โดยกลุ่มเกษตรกรแต่ละกลุ่มจะกู้ได้ไม่เกิน 5 ล้านบาท ทั้งนี้กลุ่มเกษตรกรจะต้องจำนวนอสังหาริมทรัพย์ที่จำนวนได้ตามกฎหมายไว้กับ ชกส. มีอายุการชำระคืนเงินกู้ 15 ปี เว้นแต่กรณีพิเศษอาจขยายเวลาเพิ่มได้อีก 5 ปี รวมเป็น 20 ปี

3. โครงการพิเศษ นอกจากการดำเนินงานด้านการรับฝากเงิน และให้กู้ยืมเงินตามข้อบังคับของ ชกส. แล้ว ชกส. ยังมีส่วนร่วมกับส่วนราชการหรือสถาบันต่าง ๆ ในการริเริ่มและดำเนินงานพัฒนาการเกษตรในรูปของโครงการต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โดยเริ่มโครงการ

เหล่านี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ก. โครงการเกี่ยวกับพืชไร่และจักรูปลูกกิน ชกส. กับส่วนราชการอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการผลิตการเกษตรในหลายโครงการ โดย ชกส. ยังมีบทบาทด้านเงินทุนเป็นสำคัญ กล่าวคือ

1) โครงการจัดหาเมล็ดพันธุ์พืช เป็นโครงการของรัฐบาลซึ่งดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อหาเมล็ดพันธุ์พืชชนิดต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกรที่ประสบภาวะแห้งแล้งในฤดูการผลิต 2520 โดย ชกส. เป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านเงินทุน มีเกษตรกรที่อยู่ในข่ายจะได้รับความช่วยเหลือ 165,945 ครัวเรือน ชกส. มีเป้าหมายการให้สินเชื่อเป็นเงิน 110 ล้านบาท

2) โครงการเกษตรกรรมจอมทอง โครงการนี้ตั้งอยู่ที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรในท้องที่และทหารผ่านศึกจำนวน 600 ครัวเรือน มีการทำกินที่มั่นคงขึ้น โดยกองอำนวยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ จัดสรรที่ดินจำนวน 12,600 ไร่ ให้เกษตรกรและทหารผ่านศึกครอบครัวละ 9-12 ไร่ เป็นที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร และองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ เกษตรและการสหกรณ์ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรให้ความช่วยเหลือในด้านการตลาด และ ชกส. ให้การสนับสนุนในด้านการสินเชื่อการเกษตร

3) โครงการเร่งรัดการผลิตและจำหน่ายใหม่ในนิคมสร้างตนเองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โครงการนี้กรมประชาสงเคราะห์เป็นเจ้าของโครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวม 13 แห่ง ชกส. เป็นผู้สนับสนุนด้านเงินทุน ระยะเวลาของโครงการ 5 ปี คือตั้งแต่ปี 2520-2524 แต่โครงการมีอุปสรรคบางประการจึงต่ออายุโครงการออกไปอีก 1 ปี สิ้นสุดปี 2525

4) โครงการผลิตทางการเกษตรอย่างอื่นแทนการปลูกอ้อย โครงการนี้เป็นของรัฐบาล และดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตรในเขตเศรษฐกิจอ้อย 10 จังหวัดที่มีการปลูกอ้อยหนาแน่น คือ กำแพงเพชร ตาก พิจิตร พิษณุโลก กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี ชลบุรี ระยองและจังหวัดอื่น ๆ ที่มีการปลูกอ้อย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดเนื้อที่ปลูกอ้อยลงประมาณ 427,000 ไร่ เนื่องจากในปี 2520 เกษตรกรทำการปลูกอ้อยกันมาก ทำให้

ประเทศไทยผลิตน้ำตาลได้มากเกินความต้องการ จึงสมควรลดพื้นที่การปลูกอ้อยลง และสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชอย่างอื่นทดแทน โครงการนี้มีระยะเวลาดำเนินงาน 9 ปี คือตั้งแต่ปี 2521-2529 โดยกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรได้ให้ ชกส. ฎเงินจำนวน 100 ล้านบาท สำหรับให้ฎเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยเพื่อใช้ในการผลิตทางการเกษตรอย่างอื่นแทนการปลูกอ้อย

5) โครงการปรับปรุงดินเปรี้ยวในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อปรับปรุงดินเปรี้ยวในเขตที่ดินพระราชทาน 9,000 ไร่ ที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นเจ้าของโครงการ ชกส. ให้การสนับสนุนทางการเงิน

6) โครงการหมู่บ้านตัวอย่างตงเพชรต้น เป็นโครงการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตั้งอยู่ที่ตำบลดงคอน อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสรรที่ดินให้เกษตรกรชั้นเล็กที่ไม่มีที่ทำกิน หรือมีที่ทำกินไม่เพียงพอได้เช่าทำกินและอยู่อาศัย ชกส. มีหน้าที่ให้บริการสินเชื่อการเกษตรแก่เกษตรกรในโครงการนี้ 15.26 ล้านบาท

7) โครงการจัดรูปที่ดินจังหวัดชัยนาท เป็นโครงการที่จัดให้มีขึ้นตามความต้องการของเกษตรกรในเขตตำบลบางซุง อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ซึ่งได้ร้องขอต่อสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง และ ชกส. ให้เข้าไปดำเนินการจัดรูปที่ดิน โดยเกษตรกรผู้ร้องยินคือออกค่าใช้จ่ายในการจัดรูปที่ดินเองทั้งหมด ขณะเดียวกัน ชกส. ได้ให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการในวงเงิน 6.19 ล้านบาท

8) โครงการจัดรูปที่ดินในเขตเจ้าพระยาตอนบน ชกส. ได้ร่วมกับสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน กรมที่ดินและกรมการปกครอง ริเริ่มโครงการจัดรูปที่ดินในเขตเจ้าพระยาตอนบนระยะที่ 2 ขึ้นในพื้นที่ 8,080 ไร่ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการรวม 849 ราย ในการดำเนินงานตามโครงการต้องใช้เงินรวมทั้งสิ้น 260 ล้านบาท โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนเงินฎจำนวน 143 ล้านบาทจากธนาคารโลก โดยผ่าน ชกส. และจาก ชกส. อีก 117 ล้านบาท

9) โครงการช่วยเหลือชาวไร่อ้อยที่ประสบภาวะแห้งแล้งในฤดูกาลผลิต 2523/2524 โครงการนี้เป็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อชดเชยปัญหาการขาดแคลนน้ำของชาวไร่อ้อยในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐมและสุพรรณบุรี โดยจัดให้มีสินเชื่อเพื่อ

การชุกบน้ำสำหรับใช้ในการปลูกอ้อย ชกส. ใช้เงินกู้จากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรมาดำเนินการค้ำเงินเชื่อแก่เกษตรกร

10) โครงการปลูกพืชทดแทนในเขตที่สูงภาคเหนือ ชกส. ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อลดพื้นที่การปลูกฝิ่น ป้องกันการบุกรุกทำลายป่าและส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้แก่ชาวไทยภูเขาในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอนและจังหวัดตาก ซึ่ง ชกส. ได้กำหนดวงเงินให้สินเชื่อในโครงการนี้เป็นเงิน 11.47 ล้านบาท

11) โครงการนาหว่านน้ำท่วม ชกส. ร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตรมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมวิธีการทำนาแบบใหม่ ซึ่งให้ผลผลิตสูงขึ้น และช่วยลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลง โครงการนี้มีระยะเวลาการดำเนินการ 6 ปี ตั้งแต่ปี 2524-2529 ในพื้นที่ 55 จังหวัด

12) โครงการปลูกพืชฤดูแล้ง โครงการนี้เป็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรในเขตชลประทาน 4 แห่งคือ ลำโคมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี น้ำขุม จังหวัดสกลนคร ลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ และหนองหวาย จังหวัดขอนแก่น ปลูกพืชฤดูแล้ง โดยใช้เงินจากการชลประทานเพื่อใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์และเพิ่มรายได้ ทั้งนี้ ชกส. จะให้การสนับสนุนทางค้ำเงินเชื่อ

13) โครงการให้สินเชื่อในเขตผู้ก่อการร้าย ชกส. ร่วมกับกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรในเขตแทรกซึมในท้องที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่นและชัยภูมิ มีความเป็นอยู่ดีขึ้น โดย ชกส. จะให้สินเชื่อในการประกอบอาชีพการเกษตรแก่เกษตรกรในเขตพื้นที่

ข. โครงการเกี่ยวกับปศุสัตว์ ชกส. ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ เพื่อช่วยปรับปรุงการปศุสัตว์ ดังต่อไปนี้คือ

1) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในนิคมสร้างตนเอง โครงการนี้กรมประชาสัมพันธ์เป็นเจ้าของโครงการ มีองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย กรมปศุสัตว์ และชกส. เป็นผู้สนับสนุนโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้สมาชิกนิคมสร้างตนเอง ทำการเลี้ยงโคนมเพื่อเพิ่มรายได้ เช่น โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในนิคมสร้างตนเอง พระพุทธบาท นิคมสร้างตนเองมวกเหล็ก และนิคมสร้างตนเองประจวบคีรีขันธ์

2) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในเขตปฏิรูปที่ดินอำเภอววกเหล็ก เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคงจากการเลี้ยงโคนมและเพื่อเป็นการสาธิตจูงใจให้เกษตรกรโดยทั่วไปสนใจการเลี้ยงโคนมมากขึ้น ทั้งนี้ ชกส. ร่วมกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยและกรมปศุสัตว์ ในการสนับสนุนโครงการนี้

3) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมแทนการปลูกสับปะรด เป็นโครงการตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรในเขตชลประทาน อำเภออุบลบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์หันมาเลี้ยงโคนมแทนการปลูกสับปะรดซึ่งมีราคาตกต่ำ มีองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยเป็นเจ้าของโครงการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นหน่วยงานประสานงาน กรมปศุสัตว์และกรมชลประทาน และ ชกส. เป็นหน่วยงานสนับสนุน

ค. โครงการเกี่ยวกับการปลูกไม้ยืนต้น ส่วนใหญ่เป็นการส่งเสริมในจังหวัดภาคใต้ ได้แก่

1) โครงการส่งเสริมการปรับปรุงและปลูกปาล์มน้ำมันในเขตสหกรณ์นิคมอ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เพื่อส่งเสริมการทำอาชีพสวนปาล์ม มีกรมส่งเสริมสหกรณ์รับผิดชอบการวางผังพื้นที่ตามโครงการ ส่วน ชกส. สนับสนุนค้ำเงินทุน

2) โครงการสินเชื่อการเกษตรเพื่อประกอบกิจการสวนปาล์มน้ำมันและยางพาราของบริษัทส่งเสริมการเกษตรภาคใต้จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้เกษตรกรขนาดเล็กและขนาดกลางซึ่งถือครองที่ดินและทิ้งว่างเปล่าไว้ให้สามารถใช้ที่ดินนั้นให้เกิดประโยชน์ โดยการนำมาปลูกยางพาราหรือปลูกปาล์มน้ำมันร่วมกับบริษัทฯ และ ชกส. ให้การสนับสนุนค้ำเงินสินเชื่อ

3) โครงการส่งเสริมการปลูกยางพารา เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสมาชิกนิคมท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นเกษตรกรรายย่อยใช้ที่รกร้างว่างเปล่าของรัฐทำการปลูกสร้างสวนยางพารา โดยมีสำนักงานกองทุนสงเคราะห์สวนยางและ ชกส. สนับสนุนค้ำเงินทุน

4) โครงการส่งเสริมการปลูกยูคาลิปตัสในนิคมสร้างตนเองทุ่งโพธิ์ทะเล ชกส. ร่วมกับกรมประมงสงเคราะห์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองทุ่งโพธิ์ทะเล

อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ใช้ที่ดินของทนายบางส่วนปลูกไม้ยืนต้น เป็นการเสริมรายได้ และเพื่อสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการปลูกสร้างสวนป่า

ง. โครงการเกี่ยวกับการประมงและเลี้ยงสัตว์น้ำ โครงการที่เกี่ยวข้องเรื่องนี้ และที่ได้ดำเนินงานไปแล้ว ส่วนใหญ่จะเป็นการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้ง เช่น โครงการยกระดับมาตรฐานและปรับปรุงการเลี้ยงกุ้งของสมาชิกสหกรณ์นิคมสมุทรสาคร โครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งในเขตสหกรณ์นิคมกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นต้น

จ. โครงการเกี่ยวกับการตลาด เป็นโครงการที่ช่วยให้เกษตรกรได้รับความสะดวกในการซื้อขายปัจจัยการผลิต และผลิตผลการเกษตร เช่น โครงการรวบรวมข้าวเปลือกของสหกรณ์ตามนโยบายของรัฐบาลในราคาประกัน เพื่อส่งให้กับโรงสีของสหกรณ์การเกษตรหรือชุมนุมสหกรณ์การเกษตรระดับจังหวัด ทำเนียบการแปรรูปเป็นข้าวสารออกจำหน่าย โดย ชกส. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์การเกษตร

นอกจากนี้ ชกส. ยังได้ให้บริการด้านการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์การเกษตรแก่เกษตรกรลูกค้าผู้กู้เงินระยะสั้นและระยะปานกลาง โดยการจัดหาปุ๋ยราคาถูกจากองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรและทำการติดต่อร้านค้าและสหกรณ์การเกษตรต่าง ๆ ในราคาที่ไม่สูงกว่าราคาตลาดให้แก่เกษตรกรผู้กู้ด้วย

4. การกำหนดอัตราดอกเบี้ย

ก. อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของระบบธนาคารในประเทศไทยในอดีตไม่ค่อยจะมีการเปลี่ยนแปลงมากนัก อัตราที่ประกาศใช้ก็มักเป็นอัตราสูงสุดที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ในระยะหลังโดยเฉพาะในระยะ 3 - 4 ปีที่ผ่านมาหรือนับตั้งแต่ปี 2522 เป็นต้นมา อัตราดอกเบี้ยมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามภาวะเศรษฐกิจและการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป และบางขณะอัตราดอกเบี้ยเงินฝากไม่ได้อยู่ที่อัตราสูงสุดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก็มีธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลัง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงสุดของสถาบันการเงินต่าง ๆ ในระบบธนาคารซึ่งมีการแข่งขันการระดมเงินฝาก อัตราดอกเบี้ยจึงมักจะอยู่ที่อัตราเพดานตลอดมา อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของ

ชกส.ก็เช่นกัน ได้กำหนดไว้ในอัตราเดียวกับธนาคารพาณิชย์และธนาคารเฉพาะกิจของรัฐอื่น ๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับธนาคารอื่น ๆ ได้ แม้ว่า ชกส.จะไม่เน้นค้ำประกันเงินฝากจากประชาชนมากนัก แต่ก็ต้องให้เท่ากับธนาคารอื่น ปัจจุบัน (พ.ศ.2525) ชกส.ได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประเภทต่าง ๆ ไว้ดังนี้ คือ

เงินฝากประเภทออมทรัพย์ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9 ต่อปี

เงินฝากประจำ

3 เดือนแต่ไม่เกิน 6 เดือน	อัตราดอกเบี้ยร้อยละ	10 ต่อปี
6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือน	อัตราดอกเบี้ยร้อยละ	11 ต่อปี
12 เดือน	อัตราดอกเบี้ยร้อยละ	13 ต่อปี
2 ปี	อัตราดอกเบี้ยร้อยละ	14 ต่อปี

ข. อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม คณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จะเป็นผู้ออกข้อบังคับว่าด้วยการให้กู้ยืมเงินและอัตราดอกเบี้ย ทั้งนี้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 ซึ่งคณะกรรมการธนาคารฯ ได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดไม่เกินร้อยละ 15 ส่วนการให้กู้ยืมแต่ละประเภทก็กำหนดอัตราดอกเบี้ยแตกต่างกันไปโดยสรุปได้ดังนี้

การให้กู้ยืมแก่เกษตรกร จะคิดอัตราดอกเบี้ยระหว่างร้อยละ 8 - 15 ต่อปี ทั้งนี้ขึ้นกับประเภทของการกู้ยืมเป็นสำคัญ ส่วนการให้กู้ยืมแก่สหกรณ์การเกษตรจะคิดอัตราดอกเบี้ยระหว่างร้อยละ 10 - 13 ต่อปี สำหรับการให้กู้ยืมแก่กลุ่มเกษตรกรคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 10

อนึ่งอัตราดอกเบี้ยที่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตรกู้เงินนี้ บางกรณีจะคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นพิเศษ กล่าวคือ ในกรณีที่เงินทุนนั้นได้มาจากรัฐบาลตามโครงการเพื่อการเกษตรโดยเฉพาะ เช่น จากกองทุนพิเศษส่งเสริมการเกษตร

อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมแก่เกษตรกร

ประเภทเงินให้กู้ยืม	อัตราดอกเบี้ย
<p>ก. <u>เงินให้กู้ยืมระยะสั้น</u></p> <p>1. เพื่อผลผลิตหลักและเพื่อการอื่น</p> <p>2. เพื่อรอขายผลผลิต</p>	<p>1.1 ร้อยละ 13 ต่อปี ไม่ทบต้น</p> <p>1.2 ไม่เกินร้อยละ 14 ต่อปี ไม่ทบต้นสำหรับการกู้แบบทำสัญญาเครดิตเงินสด</p> <p>1.3 ร้อยละ 9 ไม่ทบต้น สำหรับเงินให้กู้จากกองทุนพิเศษส่งเสริมการเกษตร</p> <p>2.1 ร้อยละ 8 ต่อปี ไม่ทบต้น</p> <p>2.2 ร้อยละ 13 ต่อปี ไม่ทบต้นสำหรับเกษตรกรผู้ค้าขำระหนี้</p>
<p>ข. <u>เงินให้กู้ยืมระยะปานกลาง</u></p>	<p>1 ร้อยละ 13 ต่อปี ไม่ทบต้น</p> <p>2 ไม่เกินร้อยละ 14 ต่อปี ไม่ทบต้นสำหรับการให้กู้แบบสัญญาเครดิต เงินสด</p> <p>3 ร้อยละ 9 ไม่ทบต้นสำหรับเงินให้กู้จากกองทุนพิเศษส่งเสริมการเกษตร</p>
<p>ค. <u>เงินให้กู้ยืมระยะยาว</u></p> <p>1. เพื่อชำระหนี้สินเดิม</p> <p>2. เพื่อการเกษตร</p> <p> วงเงินไม่เกิน 3 แสนบาท</p> <p> วงเงินไม่เกิน 6 แสนบาท</p> <p> วงเงินเกิน 6 แสนบาทขึ้นไป</p>	<p>ร้อยละ 13 ต่อปี</p> <p>ร้อยละ 13 ต่อปี ไม่ทบต้น</p> <p>ร้อยละ 14 ต่อปี ไม่ทบต้น</p> <p>ร้อยละ 15 ต่อปี ไม่ทบต้น</p>

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ตารางที่ 2.2
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมแก่สหกรณ์การเกษตร

ประเภทเงินกู้ยืม	อัตราดอกเบี้ย
<p>ก. <u>เงินกู้ยืมเครดิตเงินสด</u></p> <p>1. เงินกู้ยืมเพื่อเป็นทุนใหญ่แกสมาชิก</p> <p>2. เพื่อจัดหาวัสดุการเกษตร</p> <p>3. เพื่อการขยายผลผลิตการเกษตร</p>	<p>ร้อยละ 10 ต่อปี พบต้น</p> <p>2.1 ร้อยละ 10 ต่อปี พบต้น</p> <p>2.2 ร้อยละ 6 ต่อปี ไม่พบต้นสำหรับการกู้ จากเงินทุนพิเศษส่งเสริมการเกษตร</p> <p>ร้อยละ 13 ต่อปี พบต้น</p>
<p>ข. <u>เงินกู้ยืมระยะยาวเพื่อการเกษตร</u></p>	<p>ร้อยละ 10 ต่อปี ไม่พบต้น</p>

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.3
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมแก่กลุ่มเกษตรกร

ประเภทเงินกู้ยืม	อัตราดอกเบี้ย
ก. <u>เงินกู้ยืมแบบเครดิตเงินตราระยะเวลา 5 ปี เพื่อจัดหาวัสดุการเกษตร</u>	1.1 ร้อยละ 10 ต่อปี ทั่วประเทศ 1.2 ร้อยละ 6 ต่อปี ทั่วประเทศ สำหรับเงินกู้ จากกองทุนพิเศษส่งเสริมการเกษตร
ข. <u>เงินกู้ยืมแบบเครดิตเงินตราระยะเวลา 5 ปี เพื่อใช้เป็นทุนให้กู้แก่สมาชิก</u>	1.1 ร้อยละ 10 ต่อปี ทั่วประเทศ 1.2 ร้อยละ 6 ต่อปี ทั่วประเทศ สำหรับเงินกู้ จากกองทุนพิเศษส่งเสริมการเกษตร
ค. <u>เงินกู้ยืมระยะยาวเพื่อการเกษตร</u>	ร้อยละ 10 ต่อปี ทั่วประเทศ

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทบาทและการดำเนินงานที่ยานมา

นับตั้งแต่เริ่มมีการก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน ชกส. ได้ขยายขอบข่ายการดำเนินงานออกไปอย่างกว้างขวาง จากพนักงานเพียง 83 คนที่ได้รับโอนมาจากธนาคารเพื่อการสหกรณ์เดิม เมื่อปี พ.ศ. 2509 ปัจจุบันมีพนักงานทั้งสิ้นเกือบ 5,000 คน และจากที่ไม่มีสาขาแล้วค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเป็นลำดับจนบัดนี้มีสาขาคำเนินงานในระดับจังหวัดถึง 62 สาขา และมีที่ทำการหน่วยในระดับอำเภออีก 515 หน่วย ปฏิบัติงานในท้องที่ 616 อำเภอและกิ่งอำเภอ ให้บริการความช่วยเหลือทางค้ำเงิน เชื้อการ เกษตรแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้เพิ่มขึ้นเป็นลำดับเช่นกัน กล่าวคือ จากลูกค้าประมาณ 45,000 คนเมื่อปี พ.ศ. 2510 เพิ่มเป็นเกือบ 1 ล้านคน เมื่อสิ้นปีบัญชี 2524 จากยอดเงินให้กู้ยืมคงค้าง 246.4 ล้านบาทเมื่อสิ้นปี 2510 เพิ่มเป็น 13,123.6 ล้านบาทเมื่อสิ้นปีบัญชี 2524

หากมองถึงฐานะของธนาคารก็กล่าวได้ว่ามีความมั่นคง และเจริญก้าวหน้าพอสมควร จากเงินกองทุน 304.4 ล้านเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2510 เพิ่มเป็น 2,182 ล้านบาทเมื่อสิ้นปีบัญชี 2524 จากสินทรัพย์ 473.7 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2510 เพิ่มเป็น 20,182.3 ล้านบาทในสิ้นปีบัญชี 2524

ลักษณะการดำเนินงานของ ชกส. มุ่งหวังที่จะให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรอย่างแท้จริง เพราะนอกจากจะเป็นแหล่งเงินทุนของเกษตรกรที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำแล้ว เมื่อเกษตรกรประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย ไม่มีรายได้พอที่จะชำระเงินกู้ ชกส. ยังผ่อนเวลาการชำระหนี้เงินกู้ให้ และยังให้เงินกู้ยืมเพิ่มเติมอีกเพื่อนำไปกอบกู้ฐานะที่กำลังสิ้นเนื้อประดาตัวให้ลืมตาอ้าปากได้อีกครั้งหนึ่ง ส่วนเกษตรกรที่มีหนี้สินติดค้างอยู่กับเจ้าหนี้อื่น ๆ ชกส. ยังมีเงินให้กู้อะยะยาวเพื่อนำไปชำระหนี้สินเดิมอีกด้วย กล่าวได้ว่า ชกส. เป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญในการสนองความต้องการด้านการเงินแก่เกษตรกรที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วประเทศให้สามารถดำเนินการผลิตการเกษตรต่อไปได้อย่างราบรื่น อันจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกร ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยให้สูงขึ้น

หากจะพิจารณาว่า ชกส. สามารถให้บริการได้กว้างขวางเพียงใด หรือสามารถขยายบริการได้ตามเป้าหมายหรือไม่นั้น ปรากฏว่าเมื่อสิ้นปีบัญชี 2525 ชกส. สามารถให้สินเชื่อแก่เกษตรกรได้ถึง 2.12 ล้านครอบครัว หรือประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนครัวเรือนเกษตรกรทั่วประเทศโดยมียอดเงินให้สินเชื่อทั้งสิ้น 11,799 ล้านบาท ^{1/} ซึ่งตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ได้กำหนดเป้าหมายปี 2525 ให้ ชกส. ปล่อยสินเชื่อให้แก่เกษตรกรเป็นจำนวน 2.20 ล้านครอบครัวในวงเงิน 15,800 ล้านบาท ^{2/} ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การให้บริการสินเชื่อการเกษตรของ ชกส. จัดว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใกล้เคียงกับเป้าหมายของชาติมาก กล่าวคือ สามารถให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรได้คิดเป็นร้อยละ 96.4 ของเป้าหมาย ส่วนวงเงินให้สินเชื่อสามารถให้บริการคิดเป็นร้อยละ 74.7 ของเป้าหมาย

^{1/} ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, "รายงานกิจการ งบดุล บัญชีกำไรและขาดทุนรายปีบัญชีระยะเวลาระหว่าง 1 เมษายน 2525 - 31 มีนาคม 2526", หน้า 17,18

^{2/} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, "แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529", หน้า 59

ตารางที่ 2.4
 แสดงการขยายตัวของการค้าเงินงาน
 (ยกคงค้าง ณ วันสิ้นงวด)

รายการ	2515		2520		2525	
	ล้านบาท	% การเปลี่ยนแปลง	ล้านบาท	% การเปลี่ยนแปลง	ล้านบาท	% การเปลี่ยนแปลง
เงินกองทุน	1,158	280.4	1,484	28.2	2,182	47.0
สินทรัพย์	1,928	306.9	7,322	279.8	20,182	175.6
เงินให้กู้ยืม	1,737	605.0	5,713	228.9	13,124	129.7
จำนวนสาขาประจำจังหวัด (สาขา)	58	286.7	58	-	62	6.9
จำนวนสาขาประจำท้องที่ (สาขา)	274	537.2	352	28.5	513	45.7
จำนวนอำเภอที่สาขาค้าเงินงาน (อำเภอ)	414	335.8	511	23.4	616	20.5
จำนวนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้า (คน)	301,622	566.2	618,540	105.1	960,465	55.3
จำนวนพนักงาน (คน)	2,306	513.3	3,130	35.7	4,870	55.6

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร